

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

EUROPOS PARLAMENTAS IR TARYBA

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REKOMENDACIJA

2006 m. gruodžio 20 d.

dėl nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos ir dėl atsakymo teisės, atsižvelgiant į Europos audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų pramonės konkurencingumą

(2006/952/EB)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 157 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos ⁽³⁾ („Chartija“) 1 straipsnyje įtvirtintas žmogaus orumo neliečiamumas, numatant, kad jis turi būti gerbiamas ir saugomas. Chartijos 24 straipsnyje numatyta, kad vaikai turi teisę į jų gerovei užtikrinti būtiną apsaugą ir globą, ir kad visuose viešųjų ar privačių institucijų veiksmuose, susijusiuose su vaikais, pirmiausia turi būti vadovujamasi vaiko interesais.

(2) Europos Sąjunga turėtų vykdyti savo politinius veiksmus taip, kad būtų išvengta bet kokių pagarbos žmogaus orumui principo pažeidimų.

(3) Sąjungos lygiu turi būti priimtos teisėkūros priemonės dėl nepilnamečių fizinio, protinio ir dorovinio vystymosi, susijusio su visų audiovizualinių ir informacinių paslaugų turiniu, apsaugos ir dėl nepilnamečių apsaugos nuo prieigos prie netinkamų suaugusiems skirtų programų ar paslaugų.

(4) Dėl nuolatinės naujų informacinių ir ryšių technologijų plėtos Bendrija privalo nedelsdama užtikrinti visišką ir pakankamą piliečių interesų apsaugą šioje srityje, viena vertus, užtikrindama laisvą informacinių paslaugų perdavimą ir teikimą, antra vertus, užtikrindama, kad jų turinys yra teisėtas, nepažeidžia pagarbos žmogaus orumui principo ir nekenkia visaverčiam nepilnamečių vystymuisi.

(5) Bendrija jau ėmėsi priemonių audiovizualinių ir informacinių paslaugų sektoriuje siekdama sukurti sąlygas, būtinas užtikrinti laisvą televizijos transliacijų ir kitų informacinių paslaugų judėjimą laikantis laisvos konkurencijos bei saviraiškos ir informacijos laisvės principų, tačiau jos veiksmai šioje srityje turėtų būti ryžtingesni siekiant priimti priemones, kuriomis vartotojai būtų apsaugoti nuo diskriminacijos dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos kurstymo ir kuriomis būtų kovojama su tokia diskriminacija. Vykdam tokį veiksma turėtų būti rasta pusiausvyra tarp žmogaus teisių apsaugos ir saviraiškos laisvės, visų pirma atsižvelgiant į valstybių narių pareigą pagal jų nacionalinius teisės aktus ir moralines nuostatas apibrėžti neapykantos ar diskriminacijos kurstymo sąvoką.

⁽¹⁾ OL L 221, 2005 9 8, p. 87.

⁽²⁾ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 193E, 2006 8 17, p. 217), 2006 m. rugsėjo 18 d. Tarybos bendroji pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ OL C 364, 2000 12 18, p. 1.

- (6) 1998 m. rugsėjo 24 d. Tarybos rekomendacija 98/560/EB dėl Europos audiovizualinių ir informacinių paslaugų pramonės konkurencingumo vystymo skatinant nacionalines sistemas, skirtas pasiekti panašų ir veiksmingą nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos lygį ⁽¹⁾, yra pirmas Bendrijos lygio teisinis dokumentas, kurio 5 konstatuojamojoje dalyje nagrinėjami nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos naudojantis viešai prieinamomis audiovizualinėmis ir informacinėmis paslaugomis, neatsižvelgiant į perdavimo priemones, klausimai. 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyvos 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo ⁽²⁾ (Televizijos be sienų direktyva) 22 straipsnyje jau buvo konkrečiai nagrinėtas nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos vykdančių televizijos programų transliavimą klausimas.
- (7) Siūloma, kad Taryba ir Komisija turėtų skirti ypatingą dėmesį šios rekomendacijos įgyvendinimui peržiūrėdama, vedama derybas dėl naujų partnerystės susitarimų ar sudarydama naujus partnerystės susitarimus arba naujas bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis programas, atsižvelgdama į audiovizualinio turinio ir prieigos prie interneto kūrėjų, platintojų arba paslaugų teikėjų pasaulinį pobūdį.
- (8) Europos Parlamentas ir Taryba Sprendimu Nr. 276/1999/EB ⁽³⁾ patvirtino daugiamečių Bendrijos veiksmų planą dėl saugesnio naudojimosi internetu skatinimo kovojant su neteisėtu ir žalingu turiniu pasauliniuose tinkluose („Saugesnio interneto veiksmų planas“).
- (9) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1151/2003/EB ⁽⁴⁾ Saugesnio interneto veiksmų planas buvo pratęstas dvejiems metams, o jo taikymo sritis iš dalies pakeista, įtraukiant priemones, skirtas skatinti keitimąsi informacija ir derinimą su atitinkamais nacionalinio lygio dalyviais, bei specialias nuostatas stojančiosioms šalims.
- (10) 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje ⁽⁵⁾ paaiškinamos kai kurios teisinės sąvokos ir suderinami tam tikri aspektai, kad informacinės visuomenės paslaugų srityje būtų įmanoma visapusiškai pasinaudoti vidaus rinkos principais. Kai kurios
- Direktyvos 2000/31/EB nuostatos taip pat yra svarbios nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugai, ypač 16 straipsnio 1 dalies e punkto nuostata, pagal kurią valstybės narės ir Komisija turi skatinti elgesio kodeksų dėl nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos rengimą.
- (11) Dėl naujų technologijų ir žiniasklaidos naujovių besikeičiant žiniasklaidos panoramai yra būtina mokyti vaikus, taip pat tėvus, mokytojus ir instruktorius veiksmingai naudotis audiovizualinėmis ir internetinėmis informacinėmis paslaugomis.
- (12) Apskritai audiovizualinio sektoriaus savireguliacija yra veiksminga papildoma, bet nepakankama nepilnamečių apsaugos nuo žalingo turinio informacijos priemonė. Europos audiovizualinės srities, grindžiamos saviraiškos laisve ir pagarba piliečių teisėms, raida turėtų būti pagrįsta nuolatiniu Europos ir valstybių narių teisės aktų leidėjų, reguliavimo institucijų, įmonių, asociacijų, piliečių ir pilietinės visuomenės veikėjų dialogu.
- (13) Viešųjų konsultacijų dėl 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/36/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo ⁽⁶⁾ metu buvo pasiūlyta, kad būtinybė priimti su žiniasklaidos raštingumu susijusias priemones būtų numatyta Rekomendacijoje 98/560/EB.
- (14) Komisija skatina bendradarbiavimą ir dalinimąsi patirtimi bei geriausia praktika su savireguliacijos ir bendro reguliavimo organais, kurie atlieka audiovizualinio turinio vertinimą ir klasifikavimą, neatsižvelgiant į priemones, kuriomis jis perduodamas, siekiant, kad visi vartotojai, o ypač tėvai, mokytojai ir auklėtojai, galėtų pranešti apie neteisėtą turinį ir prieigą prie audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų bei apie teisėtą turinį, kuris galėtų padaryti žalą nepilnamečių fiziniam, protiniam ar doroviniam vystymuisi.
- (15) Kaip buvo pasiūlyta viešųjų konsultacijų dėl Direktyvos 97/36/EB metu, pageidautina, kad atsakymo teisė arba lygiavertės teisių gynimo priemonės būtų taikomos visai internetinei žiniasklaidai ir kad būtų atsižvelgiama į konkrečius atitinkamų žiniasklaidos priemonių bei paslaugų ypatumus.

⁽¹⁾ OL L 270, 1998 10 7, p. 48.

⁽²⁾ OL L 298, 1989 10 17, p. 23. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 97/36/EB Europos Parlamento ir Tarybos (OL L 202, 1997 7 30, p. 6).

⁽³⁾ 1999 m. sausio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 276/1999/EB, patvirtinančiame daugiamečių Bendrijos veiksmų planą dėl saugesnio naudojimosi internetu skatinimo kovojant su neteisėtu ir žalingu turiniu pasauliniuose tinkluose (OL L 33, 1999 2 6, p. 1). Sprendimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Sprendimu Nr. 787/2004/EB (OL L 138, 2004 4 30, p. 12).

⁽⁴⁾ 2003 m. birželio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1151/2003/EB, iš dalies pakeičiantį Sprendimą Nr. 276/1999/EB, patvirtinantį daugiamečių Bendrijos veiksmų planą dėl saugesnio naudojimosi internetu skatinimo kovojant su neteisėtu ir žalingu turiniu pasauliniuose tinkluose (OL L 162, 2003 7 1, p. 1).

⁽⁵⁾ OL L 178, 2000 7 17, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 202, 1997 7 30, p. 60.

- (16) 1995 m. spalio 5 d. Tarybos rezoliucijoje dėl moterų ir vyro įvaizdžio reklamoje ir žiniasklaidoje ⁽¹⁾ valstybės narės ir Komisija raginamos imtis atitinkamų priemonių skatinant įvairiapusį ir tikrovišką vyrų ir moterų sugebėjimų bei potencialo visuomenėje vaizdavimą.
- (17) Komisija, teikdama pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, įgyvendinančios vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, pažymėjo, kad lyčių vaizdavimas žiniasklaidoje ir reklamoje kelia rimtų klausimų dėl vyrų ir moterų orumo apsaugos, tačiau padarė išvadą, kad, atsižvelgiant į kitas pagrindines teises, įskaitant žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą, nagrinėti šiuos klausimus tame pasiūlyme būtų netinkama, tačiau jame šie klausimai turėtų būti apibendrinti.
- (18) Audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų pramonė valstybių narių lygiu turėtų būti skatinama tokioje žiniasklaidoje ir visoje reklamoje, įskaitant naujas reklamos technologijas, vengti bet kokio pobūdžio diskriminacijos dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, ir kovoti su ja nepažeidžiant žodžio ar spaudos laisvės.
- (19) Ši rekomendacija apima technologijų naujoves ir papildoma rekomendaciją 98/560/EB. Dėl technologijos pažangos jos taikymo sričiai priklauso audiovizualinės ir internetinės informacinės paslaugos, kuriomis visuomenė gali naudotis fiksuotais ar mobiliais elektroniniais tinklais.
- (20) Ši rekomendacija jokių būdu netrukdo valstybėms narėms taikyti savo konstitucinių nuostatų, kitų teisės aktų ir teisinės praktikos saviraiškos laisvės klausimu.

REKOMENDUOJA, KAD:

- I. Valstybės narės, siekdamos skatinti audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų pramonės vystymąsi, imtųsi reikiamų priemonių nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugai užtikrinti, teikiant visas audiovizualines ir internetines informacijos paslaugas, šiais būdais:
1. apsvaistytų susijusių su internetine žiniasklaida priemonių dėl atsakymo teisės ar lygiaverčių teisių apsaugos priemonių įtraukimą į šalies įstatymus ar praktiką, tinkamai atsižvelgdamos į šalies įstatymų ir konstitucines nuostatas, neatmetant galimybės adaptuoti taikymo būdą, atsižvelgiant į kiekvieno žiniasklaidos tipo ypatumus;
 2. skatintų, siekiant paremti technologinių naujovių įsisavinimą, kaip papildomą priemonę esamoms teisinėms ir

kitoms priemonėms, susijusioms su transliavimo paslaugomis, ir suderinamą su jomis, bei glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamomis šalimis:

- a) veiklą, kuri leistų nepilnamečiams atsakingai naudotis audiovizualinėms ir internetinėms informacinėms paslaugomis, ypač didinant tėvų, mokytojų ir instruktorių supratimą apie naujų paslaugų potencialą ir priemones, kuriomis jas galima padaryti saugias nepilnamečiams ir visų pirma pasitelkiant žiniasklaidos raštingumo ar žiniasklaidos švietimo programas ir, pavyzdžiui, mokyklose teikiant nuolatinį mokymą,
 - b) veiklą, kuri padėtų, kai tai tikslinga ir būtina, nustatyti nepilnamečiams skirtą kokybišką turinį ir paslaugas, ir sudaryti galimybę jomis naudotis, įdiegiant prieigos priemonės švietimo įstaigose ir viešose vietose,
 - c) veiklą, kuria piliečiai būtų geriau informuojami apie interneto teikiamas galimybes;
- galimų veiksmų, susijusių su žiniasklaidos raštingumu, pavyzdžiai nurodyti II priede;
3. skatintų naujų ryšių priemonių, pavyzdžiui, interneto specialistų, tarpininkų ir vartotojų atsakingą požiūrį šiais būdais:
- a) skatinant audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų pramonę, nepažeidžiant saviraiškos ar spaudos laisvės, teikiant visas audiovizualines ir internetines informacines paslaugas, vengti bet kokios diskriminacijos dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos ir kovoti su ja;
 - b) skatinant budrumą ir pranešimą apie neteisėtus laikomus tinklapius, nepažeidžiant Direktyvos 2000/31/EB;
 - c) kartu su specialistais ir reguliavimo institucijomis nacionaliniu ir Bendrijos lygiu rengiant elgesio kodeksus;
4. skatintų priemones, skirtas kovai su nelegalia veikla, kuri internete yra žalinga nepilnamečiams, ir tam, kad internetas taptų saugesne terpe; *inter alia* galėtų būti apsvaistytos šios priemonės:
- a) priimti paslaugų teikėjų kokybės ženklavinimą, kad vartotojai galėtų lengvai patikrinti, ar tam tikras tiekėjas laikosi ar nesilaiko elgesio kodekso;
 - b) nustatyti tinkamas, skirtas pranešti apie nelegalią ir (arba) įtartina veiklą internete, priemones.

⁽¹⁾ OLC 296, 1995 11 10, p. 15.

II. Audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų pramonė ir kitos susijusios šalys:

1. plėtotų pozityvias priemones nepilnamečių labui, įskaitant iniciatyvas, kurių tikslas – sudaryti jiems sąlygas naudotis audiovizualinėmis ir internetinėmis informacinėmis paslaugomis vengiant galimai žalingo turinio, pavyzdžiui naudojant filtravimo sistemas. Šios priemonės galėtų apimti derinimą valstybių narių reguliavimo, savireguliacijos ir bendro reguliavimo organams bendradarbiaujant bei keičiantis pažangiausia praktika, susijusia su tokiais klausimais kaip bendrųjų aprašomųjų ženklų ar išpėjimo pranešimų, rodančių amžiaus kategoriją ir (arba) turinio aspektus, dėl kurių jis rekomenduojamas tam tikram amžiui, sistema, kuri padėtų vartotojams įvertinti audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų turinį. Tai būtų galima įgyvendinti III priede nurodytais veiksmais;
2. ištirtų galimybę sukurti filtrus, kurie neleistų internetu skleisti informacijos, žeminančios žmogaus orumą;
3. parengtų priemones, kuriomis būtų padidintas internetu platinamos medžiagos ženklinimo sistemų naudojimas;
4. apsvarstytų veiksmingas priemones, skirtas vengti bet kokios diskriminacijos dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos ir su ja kovoti audiovizualinių ir internetinių informacinių paslaugų srityje bei skatinti įvairiapusių ir tikrovišką vyrų ir moterų sugebėjimų bei potencialo visuomenėje vaizdavimą.

PAŽYMI, KAD KOMISIJA:

1. Atsižvelgdama į Bendrijos daugiametę programą (2005–2008 m.), kuria skatinamas saugesnis interneto ir naujų internetinių technologijų naudojimas, ketina skatinti informavimo veiklą, skirtą visiems Europos piliečiams, naudojantiems visas ryšių priemones, siekiant informuoti visuomenę apie interneto privalumus ir galimus pavojus, kaip atsakingai ir saugiai juo naudotis, kaip pateikti skundus ir kaip aktyvinti tėvų kontrolę. Konkrečios kampanijos galėtų būti skirtos tam

tikroms tikslinėms grupėms, pvz., mokykloms, tėvų asociacijoms ir vartotojams;

2. ketina ištirti galimybę Europoje įrengti nemokamą telefono liniją arba išplėsti veikiančią paslaugą, kad būtų suteikta pagalba interneto vartotojams nukreipiant juos pasinaudoti veikiančiais skundų pateikimo mechanizmais ir informacijos šaltiniais, taip pat teikiant informaciją tėvams apie filtravimo programinės įrangos veiksmingumą;
3. ketina ištirti galimybę remti antrojo lygio bendro domeno vardo, pavyzdžiui, .KID.eu, skirto nuolat stebimoms tinklavietėms, kuriose būtų gerbiami nepilnamečiai ir jų teisės, įsteigimą;
4. tęsia konstruktyvų dialogą su turinio teikėjų organizacijomis, vartotojų organizacijomis ir visomis suinteresuotomis šalimis;
5. ketina sudaryti sąlygas ir remti savireguliacijos organų tinklų kūrimą ir jų keitimąsi patirtimi, siekiant įvertinti elgesio kodeksų veiksmingumą ir savireguliaciją grindžiamas koncepcijas, kad būtų užtikrinta didžiausia įmanoma nepilnamečių apsauga;
6. ketina pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai valstybių narių pateikta informacija grindžiamą ataskaitą apie šioje rekomendacijoje nurodytų priemonių įgyvendinimą ir veiksmingumą, ir prireikus peržiūrėti šią rekomendaciją.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 20 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

J. BORRELL FONTELLES

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS

ORIENTACINĖS GAIRĖS, SKIRTOS NACIONALINIŲ LYGIŲ ĮGYVENDINTI NACIONALINĖS TEISĖS AR PRAKTIKOS PRIEMONES SIEKIANČIŲ UŽTIKRINTI ATSAKOMO TEISĘ AR LYGIAVERTES TEISIŲ GYNIMO PRIEMONES INTERNETINĖS ŽINIASKLAIDOS SRITYJE

Tikslas: įdiegti vidaus teisės ir praktikos priemonės siekiant užtikrinti atsakymo teisę ar lygiavertės teisių gynimo priemones internetinės žiniasklaidos srityje, tinkamai atsižvelgiant į šalies įstatymų ir konstitucines nuostatas ir neatmetant galimybes adaptuoti jos taikymą, atsižvelgiant į kiekvienos žiniasklaidos priemonės ypatumus.

Terminas „žiniasklaida“ reiškia bet kokias informavimo priemones, kurių paskirtis — internetu visuomenei skleisti redaguotą informaciją, pavyzdžiui, laikraščiai, periodiniai leidiniai, radijas, televizija ar internetinės naujienų paslaugos.

Neribojant valstybių narių priimtų kitų nuostatų pagal civilinę, administracinę ar baudžiamąją teisę, kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo nepaisant jo nacionalinės priklausomybės, kurio teisėtiems interesams ir ypač reputacijai bei geram vardui turėjo įtakos leidinyje ar laidoje paskelbti numanomi faktai, turėtų turėti teisę atsakyti ar pasinaudoti kitomis lygiavertėmis teisių gynimo priemonėmis. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pasinaudoti atsakymo teise ar lygiaverte teisių gynimo priemone nebūtų trukdoma nepagrįstomis nuostatomis ar sąlygomis.

Atsakymo teisę arba lygiavertės teisių gynimo priemonės turėtų galioti internetinei žiniasklaidai, priklausančiai valstybės narės jurisdikcijai.

Valstybės narės turėtų patvirtinti priemones, būtinas atsakymo teisei ar kitokioms lygiavertėms teisių gynimo priemonėms įtvirtinti, ir turėtų nustatyti naudojimosi jomis tvarką. Visų pirma jos turėtų užtikrinti, kad tam būtų numatytas pakankamai ilgas laikotarpis, o tvarka būtų tokia, kad fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar įsisteigę kitose valstybėse narėse, galėtų tinkamai pasinaudoti atsakymo teise ar kitomis lygiavertėmis teisių gynimo priemonėmis.

Atsakymo teisę gali būti užtikrinta ne vien teisės aktais, bet ir bendro reguliavimo bei savireguliacijos priemonėmis.

Atsakymo teisę yra itin tinkama teisių gynimo priemonė internetinėje aplinkoje, nes galima nedelsiant reaguoti esant ginčijamai informacijai, o techniniu požiūriu yra lengva drauge pateikti susijusių asmenų atsakymus. Tačiau po to, kai prašymas yra pagrindžiamas, atsakymas turėtų būti pateikiamas per priimtą terminą tinkamu laiku ir būdu tam leidiniui ar laidai, dėl kurių šis skundas buvo pateiktas.

Turėtų būti priimtos nuostatos dėl tvarkos, pagal kurią ginčai dėl pasinaudojimo atsakymo teise ar kitomis lygiavertėmis teisių gynimo priemonėmis galėtų būti perduodami teisminiam ar panašios nepriklausomos institucijos nagrinėjimui.

Prašymas pasinaudoti atsakymo teise ar lygiavertėmis teisės apsaugos priemonėmis gali būti atmestas, jei pareiškėjas neturi teisėto intereso paskelbti atsakymą arba jei šis atsakymas turėtų baustinos veikos požymių, jei dėl jo turinio tiekėjas privalėtų atsakyti pagal civilinės teisės normas arba jei atsakymas peržengtų visuomenės priimtas padorumo ribas.

Atsakymo teisė netrukdo asmenims, kurių teisės į orumą, garbę, reputaciją ar privatumą buvo pažeistos žiniasklaidos priemonėse, naudotis kitomis teisių gynimo priemonėmis.

II PRIEDAS

Galimų veiksmų, susijusių su žiniasklaidos raštingumu, pavyzdžiai:

- a) drauge su vaikų apsaugos asociacijomis tolesnis mokytojų ir auklėtojų švietimas interneto naudojimo švietimui mokykloje klausimu, kad būtų išlaikytas informuotumas apie galimus interneto pavojus, visų pirma susijusius su internetinių pokalbių svetainėmis ir forumais;
- b) specialaus mokymo apie internetą, skirto vaikams nuo labai ankstyvo amžiaus, įskaitant paskaitas, kuriose gali dalyvauti tėvai, įdiegimas;
- c) integruotas švietimo metodas, kuris yra mokyklinių ir žiniasklaidos raštingumo programų dalis, siekiant suteikti informaciją apie atsakingą interneto naudojimą;
- d) piliečiams skirtų nacionalinių kampanijų rengimas naudojant visas ryšių priemones siekiant suteikti informaciją apie atsakingą interneto naudojimą;
- e) informacijos paketų apie interneto keliamus pavojus („kaip saugiai naršyti internete“, „kaip išvengti nepageidaujamų pranešimų“) platinimas ir pagalbos telefonų linijų, kuriomis galima pranešti ar pateikti skundą dėl žalingo ar neteisėto turinio, steigimas;
- f) tinkamos priemonės, skirtos steigti ar pagerinti pagalbos telefonu linijų darbą, kad būtų lengviau pateikti skundus ir kad būtų galima pranešti apie žalingą arba neteisėtą turinį.

III PRIEDAS

Galimų veiksmų, kurių nepilnamečių labai gali imtis įmonės ir suinteresuotos šalys, pavyzdžiai:

- a) sistemingas vartotojų aprūpinimas veiksminga, atnaujinama ir lengvai naudojama filtravimo sistema, kai jie tampa paslaugų teikėjo teikiamos prieigos abonентаis;
 - b) siūlymas naudotis specialiai vaikams skirtomis paslaugomis, kurios turi automatinę filtravimo sistemą, valdomą paslaugų teikėjų ir mobiliojo ryšio operatorių;
 - c) priemonių, kuriomis skatinama nuolat atnaujinti siūlomų tinklaviečių aprašymus, diegimas, kad būtų lengviau klasifikuoti tinklavietes ir vertinti jų turinį;
 - d) užrašų, kuriais atkreipiamas dėmesys į esamą informaciją apie atsakingą interneto naudojimą, naudojimas visose paieškos programose ir pagalbos telefonu linijos.
-